

Riikka Halme-Berneking

9 Fayette Street, Staunton, VA 24401, USA

Sähköposti: riikka.halme(at)felm.org

puh. +1-540-2556869

Karibianmeren yllä 21.5.2017

Rakkaat ystävät,

Turkoosi meri säihkyi allani. Olen lentokoneessa matkalla Foz do Iguaçusta Brasiliasta Stauntonin kotiin. Foz do Iguaçuissa pidettiin Yhtyneitten raamattuseurojen *Global Mission Teamin* työntekijäkokous. Meitä oli viideltä mantereelta, ja oli hienoa päästä solmimaan yhteyksiä yli osastorajojen ja virkistäytymään luonnossa, hartauden harjoituksessa sekä pyöreiden pöytien ja kahvin äärellä. Yksi päivien teemoista oli kulttuurienvälinen tietotaito. Kulttuurikouluttajamme työskentelee erikokoisten järjestöjen ja yhtiöiden kanssa auttaen eri kulttuureita edustavia työntekijöitä luomaan toimivaa ja eri kulttuuritaustoja huomioon ottavaa työkulttuuria. Minua oli (ensimmäistä kertaa elämässäni) pyydetty

esiintymään standup-koomikkona: pidin kulttuurityöskentelyn aluksi 20 minuutin mittaisen verbaalisen ilotulituksen aiheesta kulttuurien kohtaaminen, ja yleisö oli mitä parhain. Nauroimme kaikki itsemme hereille. Ehkäpä voin jakaa jotain tästä hauskuudesta marraskuussa kiertäessäni nimikkoseurakuntia.

Sähköpula ja saasteongelma

Angolan suuret kaupungit ovat kärsineet koko alkuvuoden sähköpulasta. Esimerkiksi pääkaupungin Luandan keskustassa sijaitseva motelli Invicta, jossa tapaamajilla, on joutunut käyttämään yli neljän kuukauden ajan omaa generaattoriaan joka päivä, koska sähköä säännöstellään. Käännöstiimit ja Pipliaseuran toimistot ovat luonnollisesti myös kärsineet tästä tilanteesta. Generaattorin pyörittämiseksi tarvitaan polttoainetta, ja sen hankkiminen ei ole myöskään ollut aivan yksinkertaista viime kuukausina. Luandan keskustassa haisi pakokaasulle enemmän kuin koskaan. Ei ihme, sillä monta sataa generaattoria puksuttaa sähköä työpaikoille ja koteihin tuntikausia päivittäin.

”Repäise irti sinua viettelevä silmäsi” ja muita rohkaisun sanoja

Ensimmäinen vierailuni uudessa kwanjama- ja ndonga -raamatunkäännöshankkeessa Namibiassa tapahtui huhtikuun lopulla. Voi mikä ilo! Kääntäjät työskentelevät vuokratiloissa Ondangwan keskustassa, mistä on hyvät yhteydet joka suuntaan. Hankkeen johtaja Martin Ngodji tiimeineen on järjestänyt työskentelytilan ja työrutiinit toimiviksi. Ryhmähenki on erinomainen, ja hankkeen eri vaiheita kehitellään edelleen, yhdessä. Joka aamu alkoi jonkun tiiminjäsenen pitämällä hartaudella. Nuori katolisen kirkon edustaja, ndongan kääntäjä Magdalena Shilongo oli valinnut tekstikseen Jeesuksen kehotuksen repiä tai hakata syntiin viettelevä ruumiinjäsen irti (Matteus 5:29-30). Minä ajattelin mielessäni, että jopas nyt menee synkäksi. Mutta sananselitys yllätti minut: Maggie puhui siitä miten jotkut meille tärkeät asiat saattavat saada meidät kääntämään selkämme Jumalalle, esimerkiksi Facebookissa roikkuminen tai yletön ostosten tekeminen. Jeesus rohkaisee rajoittamaan tärkeitäkin asioita, jos ne uhkaavat tulla synniksi Jumalan ja ihmisen väliin.

Luandassa Angolan Pipliaseuran toimistossa vieraillessani minua taas hirvitti perjantain päivähartauden teksti: Akanin rikkomus (Joosua 7). Tämä mies rikkoi Jumalan määräyksen ja saattoi tällä tavoin koko kansan alttiiksi tuholle. Akan saatiin lopulta kiinni, hänet ja hänen omaisensa tapettiin kostoksi, ja kaikki oli taas hyvin. Hartauden pitäjä, nuorehko mies, käytti Akanin kertomusta kuvauksena siitä miten tärkeä jokainen henkilö on tiimissä! Jälleen sain muistutuksen siitä, miten Raamatun kertomusten jujusta voi saada kiinni, kun ei seuraa kovin kirjaimellista lukutapaa, vaan muistaa kirjallisen kontekstin.

Boakäärmeen puraisu ja muita käärmetarinoita

Tammikuussa pidetty kääntäjäkoulutuksen opintojakso ”Raamatunkääntäminen ja yhteisö” osoittautui tärkeämmäksi kuin mitä me järjestäjät olimme osanneet edes kuvitella. Keskusteluja käytiin paljon. Yksi kohokohdista oli radio-ohjelmien nauhoittaminen TransWorld Radion studiossa. Yksi osallistuja kommentoi kurssia näin: ”Nyt kotiin lähtiessäni olen aivan eri ihminen kuin tänne koulutukseen tullessani.” Toinen

sanoi: ”Tämän viikon jälkeen palaan työhöni uudella innolla. Koen työni entistä mielekkäämmäksi.”

Tietokoneohjelma ParaTextin uusi versio valmistui vasta maaliskuussa, joten jouduimme siirtämään

ParaText 8 -koulutuksen ensi vuoden tammikuulle. Heinäkuun kaksiviikkoisen modulin aiheena on ”Vanhan Testamentin maailma ja kirjalliset tyylit”. Käytämme Psalmien kirjaa ikkunana Vanhaan Testamenttiin. Tarkoituksena on harjoitella myös runouden kääntämistä laulettavaan ja/tai tanssittavaan muotoon.

Lähetyksseuran työntekijäpäivien ikimuistoinen ehtoollisenvietto Lubangossa myrskypilven sisällä Kristus Kuningas -patsaan juurella

Tammikuun kurssin jälkeen jäin vielä työskentelemään neljän tiimin kanssa Lubangoon ennen Lähetyksseuran virkistäviä työntekijäpäiviä. Illalliset tahtoivat venyä, kun innostuimme tarinoimaan. Yhtenä iltana kerrottiin käärmejuttuja. Opimme miten toimia jos kuristajakäärme hyökkää: syleile puuta, nosta jalkasi aina pois käärmeen syleilystä, pidä kätesi ylhäällä ja vapaina ja yritä saada käsiisi jokin teräase millä voit haavoittaa ympärillesi kiertyvää boakäärmettä jne. Yksi mies muisteli lapsuutensa sieniretkiä synkkään metsään. Aikuiset järjestivät lapset riviin, näiden käskettiin olla hiljaa ja sulkea silmänsä noin minuutin ajaksi. Sitten kuului huuto: ”Jumala kulki ohi jo. Voitte mennä metsään.” Näin lapset oli suljettu suojelukseen, eikä heitä kohtaisi mikään vaara metsässä. Mies sanoi ymmärtäneensä vasta aikuisena että kyseessä oli eräänlainen rukous. Toinen mies kertoi metsästäjästä, joka oli metsällä pienen poikansa kanssa. Kotimatalla saaliseläin kepin nokassa tiputteli verta polulle, ja boa haistoi veren, seurasi seuruetta, ja hyökkäsi miehen kimppuun. Pikkupoika säikähti ja juoksi niin kovaa kuin pääsi apua hakemaan, mutta apu tuli liian myöhään: mies oli jo käärmeen sisällä. Ainoa naiskääntäjämme Domingas kertoi oman käärmekokemuksensa: Hän pelasti 12-

vuotiaana ystävänsä hengen repimällä omin käsin auki boakäärmeen leuat, jotka olivat iskeytyneet tytön reiteen kaataakseen tämän maahan ja kuristaakseen tämän. Domingasin sormessa on vieläkin nähtävissä boan hampaan jättämä arpi. Rohkeutta ei tältä naiselta totisesti puutu!

Kiitos kaikesta tuesta! Kuulumisiin! t. Riikka

Kieli-ikkuna

Verbien perään liitettäviä lokatiivikliittejä **po**, **ko** ja **mo** (näin esim. kwanjamaassa) käytetään bantukielissä tyypillisimmin viittaamaan paikkaan: Kwanjaman *Ovaya* merkitsee ’He menivät,’ mutta *Ovayapo* merkitsee ’He menivät siihen,’ *Ovayako* ’He menivät sinne,’ ja *Ovayamo* ’He menivät sinne (sisälle).’ Lokatiivikliitteitä käytetään bantukielissä kuitenkin paljon muuhunkin kuin paikkaan viittamiseen. Yksi lokatiivikliittien käytöistä on lopullisuuden tai loppuunsaattamisen kuvaaminen.

Lokatiiviluokka 16:n kliitti **po** tuo kwanjaman kielessä moneen teonsanaan loppuunsaattamisen vivahteen. *Eumbo olapyo* merkitsee ’Talo paloi,’ mutta tämä voi tarkoittaa että vain osa talosta paloi. Kun verbiin liitetään kliitti **po**, merkitys tarkentuu: *Eumbo olapyapo* ’Talo paloi kokonaan.’ Talosta ei siis jäänyt mitään jäljelle. Toisessa esimerkkiparissa verbinä on *okupwa* ’loppua, päättää.’ Jos sanotaan *Oilonga oyapwapo*, tarkoitetaan että ’Työt loppuivat,’ siis mitään tehtävää ei jäänyt jäljelle. Jos taas halutaan sanoa että työ saatiin loppuun, siis valmiiksi, jätetään kliitti pois: *Oilonga oyapwa* ’Työ saatiin loppuun.’

Kuva: Katri Saarela

Riikka Halme-Berneking

Työskentelen Yhtyneitten Raamattuseurojen (UBS) raamatunkäännöskonsulttina Angolassa ja Namibiassa. Mieheni Steve on hankin raamatunkäännöskonsultti ja raamattukouluttaja.

Rukousaiheet: Kikongon kääntäjät Dilubanza Manuel, Pedro Neto ja João Mvemba viimeistelevät uutta Uuden Testamentin käännöstä painokuntoon.

Raamatunkääntäjä Jeremias on aloittanut työnsä osaaikaisena **ParaText-neuvojana** Angolan Pipliaseurassa.

Toivo. Yhteistyö. Muutos.

Kristillinen sanoma toivosta, uskosta ja lähimmäisenrakkaudesta on ollut työmme lähtökohta jo lähes 160 vuotta. Tule mukaan rakentamaan oikeudenmukaista ja inhimillistä maailmaa.

Tue työtämme:

IBAN: FI38 8000 1400 1611 30

BIC: DABAFIHH, viestiksi työntekijän nimi.